

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.1.42.2017.JT

Warszawa, 08 lutego 2018 r.

**Pan
Paweł Andrzej Kownacki
Wójt Gminy
Wieliszew**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.), w związku z art. 7 ust. 1 pkt. 6 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 12-15 grudnia 2017 roku kontrolę kompleksową w Urzędzie Gminy Wieliszew. Przedmiotem kontroli była prawidłowość realizacji zadań własnych gminy dotyczących tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie:

- opracowywania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

Kontrolą objęto okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Pana bez zastrzeżeń w dniu 10 stycznia 2018 roku, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w Gminie Wieliszew oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W myśl art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy. Jak wynika z Regulaminu Urzędu Gminy Wieliszew wykonywanie zadań wynikających

z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przypisano Pełnomocnikowi Wójta Gminy ds. Profilaktyki i Uzależnień. Faktycznie zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy realizuje w głównej mierze Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliszewie oraz Zespół Interdyscyplinarny.

Uchwałą Nr II/17/2014 Rady Gminy Wieliszew z dnia 12 grudnia 2014 przyjęto Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wieliszew na lata 2014 – 2020. Określono w niej 3 cele strategiczne. W celu strategicznym drugim – poprawa warunków życia i zdrowia mieszkańców wyodrębniono cel operacyjny; zwiększenie poczucia bezpieczeństwa na terenie gminy poprzez między innymi kampanie promujące życie bez przemocy. Ze sprawozdania z realizacji Strategii złożonego w marcu 2017 roku za rok 2016 wynika, że nie podjęto działań związanych z realizacją tego zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Uchwałą Nr XXIV/199/2016 Rady Gminy Wieliszew z dnia 31 maja 2016 r. przyjęto Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Wieliszew na lata 2016-2020. W Programie określono podstawowe zadania do realizacji, działania i realizatorów, których nie przyporządkowano jednak do wyznaczonych celów. W punkcie 7; miejsce i czas realizacji programu zapisano, że „wdrażanie rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji będą wprowadzane w formie ciągłej”.

Jak wynika ze „Sprawozdania z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Wieliszew na lata 2016 – 2020” oraz wyjaśnień złożonych przez przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego w 2016 roku:

- udzielono pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą poprzez wsparcie psychologiczne, konsultacje z terapeutą ds. uzależnień, pomoc prawnika czy mediatora.
- skierowano do sądu wnioski o wgląd w sytuację rodziny czy zastosowanie przymusowego leczenia, czy zgłoszenie podejrzenia o popełnieniu przestępstwa,
- udzielono pomocy osobie zmuszonej do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania poprzez skierowanie do całodobowego ośrodka wsparcia,
- przeprowadzono akcje profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży,
- przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla rodziców,
- promowano nieagresywne zachowania poprzez zorganizowanie wycieczek szkolnych, zorganizowanie festynu rodzinnego czy przedstawienie spektaklu profilaktycznego,
- rozwijano społeczną świadomość na temat zjawiska przemocy poprzez opracowanie i rozpowszechnianie ulotek o miejscach, w których można otrzymać pomoc.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliszewie, który realizuje między innymi zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie działa w oparciu o statut i regulamin. W § 2 pkt.17 obowiązującego statutu jako podstawę działania Ośrodka wskazano ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie uwzględniono natomiast w Regulaminie Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliszewie.

W dniu 2 marca 2011 roku Rada Gminy Wieliszew podjęła Uchwałę Nr VI/43/11 w sprawie uchwalenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania. Załącznikiem do powyższej uchwały jest „Tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania”, który jest traktowany jako regulamin działania Zespołu.

Z instytucjami zaangażowanymi w prace Zespołu Interdyscyplinarnego zostały podpisane stosowne porozumienia.

W dniu 24 października 2011 r. Zarządzeniem nr 108/2011 Wójt Gminy Wieliszew powołał Zespół Interdyscyplinarny. W jego skład weszli przedstawiciele wszystkich instytucji wymienionych w art. 9a ust. 3 i ust.4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Skład Zespołu Interdyscyplinarnego był zmieniany Zarządzeniami Wójta Gminy Wieliszew.

Zgodnie z art. 9c ust.3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wszyscy członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego zobowiązali się do zachowania poufności informacji i danych uzyskanych przy realizacji zadań, składając pisemnie stosowne oświadczenia.

Pierwsze spotkanie Zespołu odbyło się 7 listopada 2011 r. Wybrano na nim Przewodniczącą – Panią Małgorzatę Kaczyńską, przedstawiciela Ośrodka Pomocy Społecznej.

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliszewie. Akta spraw przechowywane są w pomieszczeniu Ośrodka Pomocy Społecznej w metalowej, zamkniętej szafie. Dostęp do niej ma tylko przewodnicząca Zespołu.

W roku 2016 odbyły się 4 spotkania Zespołu. Natomiast w 2017 roku do dnia kontroli odbyły się 3 spotkania. Dokumentację z posiedzeń Zespołu stanowią listy obecności oraz protokoły.

Uchwałą Nr 1/12 Zespołu Interdyscyplinarnego z dnia 18 stycznia 2012 r. powołano grupę roboczą. W skład grupy weszło 17 osób, przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliszewie, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służby zdrowia, oświaty i sądu.

Podczas kontroli analizie poddano dokumentację 10 procedur „Niebieskiej Karty”. Zgromadzona w teczkach dokumentacja zawiera skąpe informacje, wytworzone w głównej mierze przez pracowników OPS. Na podstawie analizy stwierdzono, że w zdecydowanej większości procedury zakładane były przez Policję, tylko w 2 przypadkach procedurę wszczęli pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej.

Przekazanie wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego następowało niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury. Informacja o wpływie formularza była przekazana przez Przewodniczącą ZI do członków ZI w terminie do 3 dni. W dokumentacji nie stwierdzono natomiast informacji o składzie grupy roboczej.

W spotkaniach grupy roboczej brali udział głównie przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej.

We wszystkich przypadkach wypełniono formularz Karty C, w którym zawarto lakoniczne zapisy dotyczące planowanych działań.

Osoby, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą zapraszane były na posiedzenie grupy roboczej do OPS w innym czasie niż została wzywana na spotkanie osoba podejrzana o stosowanie przemocy. W przypadku niestawiennictwa osób na posiedzeniu grupy roboczej, ponawiano zaproszenie/wezwanie.

Osoby stosujące przemoc w rodzinie i nadużywające alkoholu motywowano do podjęcia leczenia, lecz nie sporządzano formalnego skierowania do GKRPA.

Zespół Interdyscyplinarny przekazał w 1 przypadku zawiadomienie do organów ścigania o podejrzeniu popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie.

Osiem z 10 sprawdzonych procedur zostało zakończonych, w tym 6 z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie. 2. sprawy zakończono ze względu na brak zasadności podejmowania działań.

Zakończenie procedury zostało potwierdzone sporządzonym protokołem.

Na terenie Gminy Wieliszew nie funkcjonuje żaden ośrodek wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie. Z wyjaśnień złożonych podczas kontroli wynika, iż osoby dotknięte przemocą mogą korzystać z całodobowego ośrodka wsparcia – Dom Samotnej Matki i Dziecka w Legionowie. W okresie objętym kontrolą nie odnotowano również przypadków odebrania dziecka na podstawie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Podczas kontroli okazano zaświadczenie wydane przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych o sygnaturze: DR/403/004173/16/AP/84172/16 o zarejestrowaniu zbioru pod nazwą „Zespół Interdyscyplinarny”.

Podczas kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- W Statucie i Regulaminie Organizacyjnym Gminy oraz Regulaminie Organizacyjnym Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliszewie nie zawarto zapisów dotyczących zadań związanych z realizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Nie wskazano wyraźnie osoby lub jednostki odpowiedzialnej za to działanie.
- W udostępnionej dokumentacji nie było potwierdzenia udziału w opracowaniu Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Wieliszew na lata 2016-2020 innych instytucji poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wieliszewie.
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Wieliszew na lata 2016-2020 nie zawierał harmonogramu podejmowanych działań, źródeł finansowanie oraz terminów realizacji poszczególnych zadań. Nie określono w nim także sposobu monitorowania i ewaluacji.
- Do grupy roboczej pracującej bezpośrednio z rodziną powoływano w głównej mierze przedstawicieli Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliszewie. Nie uczestniczyli natomiast przedstawiciele GKRPA, oświaty, służby zdrowia pomimo, że w rodzinie były dzieci lub występował problem uzależnienia.
- Plany pomocy, opracowane przez wąską grupę członków ograniczały się do zadań przedstawicieli Ośrodka Pomocy Społecznej. W większości przypadków (poza dwoma) nie uwzględniały działań innych podmiotów, które ze względu na sytuację i skład rodziny powinny brać udział w procedurze.
- W aktach nie stwierdzono dokumentacji świadczącej o podejmowaniu zaplanowanych działaniach.
- Prowadząc pracę ze sprawcami przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty” nie motywowano ich do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych realizowanych przez Powiat Legionowski oraz nie zgłaszano wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- W niektórych przypadkach brak było dokumentacji potwierdzającej monitorowanie sytuacji rodziny.
- W żadnym z 6 przypadków zakończenia procedury z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie nie odniesiono się do stopnia i sposobu realizacji indywidualnego planu pomocy. W sprawdzonych aktach spraw nie było dokumentacji, która stanowiłaby przesłankę do zamknięcia procedury „Niebieskiej Karty”.

Za powstałe nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Pan jako Wójt Gminy Wieliszew.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pana o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Wieliszew na lata 2016-2020” uzupełnić o harmonogram podejmowanych działań, źródła finansowania oraz terminy realizacji poszczególnych zadań. Uzupełnić o zapisy dotyczące sposobu monitorowania i ewaluacji.
2. Uregulować kwestie dotyczące przyporządkowania zadań związanych z budową systemu przeciwdziałania przemocy w Gminie Wieliszew.
3. Prowadząc procedurę „Niebieskie Karty” opracowywać i realizować plan pomocy rodzinie z rozpisаныmi zadaniami dla przedstawicieli instytucji wchodzących w skład grupy roboczej.
4. Skład grup roboczych, w przypadkach uzasadnionych do tego potrzebami rodziny, rozszerzać o przedstawicieli oświaty, służby zdrowia GKRPA oraz kuratorów sądowych.
5. Szczegółowo i systematycznie prowadzić dokumentację związaną z realizacją procedury przez wszystkich członków grup roboczych, zgodnie z § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku oraz zintensyfikować pracę grup roboczych uwzględniając potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa oraz kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy w oparciu o art. 9 a ust. 14 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
6. Monitorować sytuację rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz o zakończeniu procedury powiadamiać podmioty w niej uczestniczące, zgodnie z § 18 ust. 3 rozporządzenia podając prawidłowe uzasadnienie zakończenia procedury.

Jednocześnie zobowiązuję Pana Wójta do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie realizacji zalecenia pokontrolnego lub przyczynach jego niewykonania.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 i 1985), w związku z art. 7 ust. 1 pkt 5 i 6 oraz art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy **w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń** Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej ***kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.***

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Wioletta Kucharska

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej